

Tato kapitola analyzuje přístup k hodnocení školy v hodnotícím rámci České republiky. Hodnocení školy znamená hodnocení jednotlivých škol jako organizací. Tato kapitola se zabývá jak interní evaluací škol (tedy vlastním hodnocením školy), tak externím hodnocením škol (jako jsou inspekce).

Kontext a charakteristické rysy

Stejně jako v jiných zemích OECD i v České republice je téma hodnocení školy stále důležitější, zvláště v reakci na špatné nebo zhoršující se výsledky v mezinárodních šetřeních, jako jsou PISA, PIRLS nebo TIMSS. V České republice panuje znepokojení ohledně zhoršujících se výsledků žáků (viz kapitola 1) a tato skutečnost spolu s relativně nedávnými změnami v kurikulu, které poskytuje školám daleko širší autonomii a flexibilitu (rámcové vzdělávací programy a školní vzdělávací programy), vedly k závěru, že by školy měly nést větší zodpovědnost za udržení a zlepšování vysokých standardů ve výsledcích žáků.

V České republice zahrnuje hodnocení školy jak vlastní hodnocení, tak externí hodnocení prováděné Českou školní inspekcí (ČŠI). Vlastní hodnocení školy bylo stanoveno školským zákonem z roku 2004 jako povinné a je od té doby aktivně implementováno. Školy jsou povzbuzovány, aby se naučily systematicky hodnotit různé aspekty své každodenní činnosti a využívat informací z hodnocení k plánování dalšího rozvoje. ČŠI hodnotí školy jednou za tři roky na základě zhlédnuté činnosti školy. Inspekční činnost se také provádí na základě podnětů a stížností. Zřizovatelé škol (kraje a obce) rovněž hodnotí jednotlivé školy, ale toto hodnocení se v zásadě zaměřuje na využívání finančních prostředků.

Externí hodnocení prováděné Českou školní inspekcí

Česká školní inspekce je ústřední kontrolní a hodnotící orgán, který je organizační složkou státu. Zodpovídá za monitorování škol a školských zařízení, zjišťuje a hodnotí podmínky, průběh a výsledky vzdělávání, kvalitu řízení, efektivitu využívání finančních prostředků a soulad se závaznými předpisy, a to na všech úrovních vzdělávacího systému kromě vysokých škol. ČŠI zkoumá funkčnost vlastních autoevaluačních systémů škol, vnitřních kontrolních systémů a školních systémů prevence. Do její pravomoci patří zjišťování, jak jsou plněny vzdělávací cíle; monitoruje inovace ve vzdělávacím procesu a zjišťuje podmínky pro další vzdělávání učitelů. ČŠI také monitoruje úroveň kompetencí ředitelů škol a učitelů, jejich odbornou kvalifikaci a možnosti kariérního růstu a profesního rozvoje. Ve školním roce 2008/2009 ČŠI poprvé hodnotila naplnění školních vzdělávacích programů (ŠVP) a jejich soulad s rámcovými vzdělávacími programy (RVP), což se stalo jednou z jejích hlavních činností. MŠMT schvaluje *plán hlavních úkolů inspekční činnosti* ČŠI a potvrzuje každoročně kritéria hodnocení škol. Ale formálně MŠMT práci ČŠI neřídí.

Inspekční činnost ve škole má čtyři fáze a může být iniciována buď inspektorátem, veřejností, nebo zřizovatelem. První fází je příprava, ve které musí být škola a učitelé informováni o nadcházející inspekční návštěvě, i když není stanoveno s jakým předstihem. Obvykle jsou školy informovány 7–14 dní před inspekční návštěvou. Škola je také seznámena s předmětem plánované inspekce. Každý člen inspekčního týmu má specifický úkol a v té souvislosti si vyžádá nezbytná předinspekční data. Tato fáze se zaměřuje hlavně na ŠVP a na to, zda je v souladu s právními předpisy a RVP. Délka této fáze závisí na velikosti školy. Obvykle trvá nejméně jeden den. Klíčovým dokumentem v této fázi je výroční zpráva, kterou škola povinně vypracovává.